

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

JEGYZŐKÖNYV
A NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
2024. FEBRUÁR 1-ei ÜLÉSÉRŐL

Az ülés ideje: 2024. február 1. 16.00 óra

Jelen vannak: Dr. Sasvári Róbert elnök
Dr. Lehel Zoltán Zsolt elnökhelyettes
Dr. Kicsi Zselyke Borbála
Dr. Réthelyi Zoltán Attila
Dr. Szabó László Levente
Dr. Szalay Tamás

Dr. Avarkeszi Dezső
Dr. Csonka Krisztián
Dr. Fazekas Tamás
Dr. Litresits András
Dr. Lovas András
Dr. Ormándi Edina
Dr. Sárhegyi Zoltán

Dr. Nagy Attila NVI elnök
Dr. Sóskuti-Varga Gergely NVI elnökhelyettes
Dr. Wiedemann János főosztályvezető
az NVI munkatársai

Igazoltan távolmaradó: Dr. Cservák Csaba
Dr. Gönczi Gergely
Dr. Grundtner András

Dr. Sasvári Róbert NVB elnök: Köszönti a Nemzeti Választási Bizottság ülésén megjelenteket, az NVI elnökét, elnökhelyettesét, külön köszönti a kezdeményezőt és kísérőiket, valamint a sajtó megjelent képviselőit. Megállapítja, hogy a Bizottság 13 fővel határozatképes. A kiküldött meghívóban egy napirendi pont tárgyalására tett javaslatot, melyen belül három országos népszavazási kezdeményezés elbírálására kerül sor. Kérdezi a tagtársakat, van-e valakinek a napirend kiegészítésére vagy

módosítására irányuló javaslata. Hozzászólás hiányában szavazásra bocsátja a napirendet.

Szavazás:

A Bizottság 3. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 13 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül elfogadta a napirendet.

I. Országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

1. Karsai Péter magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megkezdik az elfogadott napirend elbírálását. Felkéri az NVB titkárságának főosztályvezetőjét, ismertesse az ügy előzményeit.

Dr. Wiedemann János főosztályvezető: Ismerteti az ügy előzményeit.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Ügyrendi hozzászólásra megadja a szót dr. Fazekas Tamásnak.

Dr. Fazekas Tamás NVB tag: Az ügyrendnek megfelelően tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy személyesen érintett az első és második kérdés tekintetében, annak betérjesztőjét ismeri, az ő édestestvére, Karsai Dániel pedig volt egyetemi évfolyamtársa és barátja, emiatt nem tud ezekben a kérdésekben elfogulatlanul részt venni és szavazni, ezért kéri a Bizottságot, hogy kizárásáról hozzon jegyzőkönyvi döntést.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megköszöni a tájékoztatást. Ügyrendi hozzászólásra megadja a szót dr. Litresits Andrásnak.

Dr. Litresits András NVB tag: Tájékoztatja a Bizottságot, hogy korábban egyeztetett strasbourgi ügyekben Karsai Dániellel, emiatt személyesen ismeri őt, de nem érzi magát elfogultnak, érintettnek, így kizárását nem tartja szükségesnek az ügyben. Kéri a Bizottságot, hogy hozzon döntést esetleges kizárásáról, ha a Bizottság elfogultnak tartja, azt tudomásul veszi.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri a tagtársakat, hogy elsőként arról szavazzanak, hogy kizárják-e a döntéshozatalból az első két népszavazási kérdés vonatkozásában dr. Fazekas Tamást, az általa tett bejelentés alapján.

A Bizottság 4. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 12 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül dr. Fazekas Tamást - érintettségére tekintettel - kizárta a Karsai Péter által benyújtott népszavazási kérdések elbírálásából.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri a tagtársakat, hogy szavazzanak arról, hogy kizárják-e a döntéshozatalból az első két népszavazási kérdés vonatkozásában dr. Litresits András, az általa tett bejelentés alapján.

A Bizottság 5. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 11 nem szavazattal, ellenszavazat nélkül dr. Litresits András nem zárta ki a Karsai Péter által benyújtott népszavazási kérdések elbírálásából.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megállapítja, hogy a Bizottság 12 fővel továbbra is határozatképes. Jelzi a Bizottságnak, hogy Beadványozó jelen van az ülésen és hozzá kíván szólni. Felkéri a tagtársakat, szavazzanak a hozzászólás lehetőségének biztosításáról, vagy annak elutasításáról.

A Bizottság 6. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 12 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül támogatta, hogy Beadványozó kettő perc időtartamban szóbeli nyilatkozatot tehesen.

Karsai Péter beadványozó: Elmondja, hogy az életvégi döntések kérdése bátyja ügyén keresztül megmozgatta az egész magyar társadalmat. Bizonyosnak tűnik számára, hogy a magyar választópolgárok abban mindenképp egyetértenek, hogy ki akarják fejezni véleményüket ezekben a kérdésekben, amit Orbán Viktor miniszterelnök úr is elismert. Elmondja, hogy kórházban lévő testvére, dr. Karsai Dániel nagy érdeklődéssel követi a népszavazási kezdeményezés eseményeit és továbbra is azon az állásponton van, hogy bonyolult közéleti kérdésekben is lehet népszavazást tartani. Beadványozó álláspontja szerint az általa benyújtott kérdések megfelelnek az összes alkotmányos és törvényi kritériumnak és a szavazófülkében minden választópolgárnak adott a lehetőség, hogy egyértelmű, megfontolt, világos választ adjon ezekre a kérdésekre. Kéri a Bizottságot, hogy a kérdések hitelesítésével támogassa a magyar demokrácia történetében példa nélküli közéleti párbeszédet. Végül megköszöni a tagok figyelmét a maga és minden érintett, tehát tízmillió magyar állampolgár nevében.

Dr. Sasvári Róbert elnök: A határozattervezet részletes ismertetése előtt elmondja, miszerint mindenki számára közismert, hogy a Beadványozó és testvére tevékenysége folyamán élénk társadalmi vita alakult ki az eutanázia magyarországi megengedhetőségéről, korlátairól. Azonban fontosnak tartja kiemelni, hogy az említett társadalmi vita részeként a Nemzeti Választási Bizottsághoz benyújtott népszavazási kérdések nem általában szólnak az eutanáziáról, azaz nem arra irányulnak, hogy az

eutanázia szélesebb körben megengedhető legyen. A kérdések kifejezetten és kizárólag az asszisztált öngyilkosság bizonyos eseteinek a büntetlenségét kívánják elérni. Hangsúlyozza, a Bizottságnak is kizárólag abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy az öngyilkosságban közreműködés büntetést érintően büntethetőséget kizáró okot tartalmazó kérdés megfelel-e a hitelesíthetőség feltételeinek.

Elmondja, hogy a népszavazási kérdés hitelesítésének a megtagadását javasolja, ugyanis álláspontja szerint a kérdés az Alaptörvény módosítását vonná maga után, illetve nem teljesíti a választópolgári egyértelműség követelményét.

A szóban forgó kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás – az igenlő válaszok többsége esetén – egyfelől olyan szabályozás megalkotására kötelezné az Országgyűlést, amely nincs összhangban az Alaptörvény II. cikkével és B) cikk (1) bekezdésével, így azok sérelmét idézné elő, ezért annak kizárólag az Alaptörvény módosításával lehetne eleget tenni, azaz a kérdés burkolt alaptörvény-módosítást foglal magában, ezért az az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjában foglalt tilalomba ütközik.

Ezen kívül a más számára „elviselhetetlen fájdalom” olyan szubjektív tartalmat hordoz, amihez a népszavazáson részt vevő választópolgárok törvényszerűen más-más értelmezést kötnek, így az egyes választópolgárok akarata és a megalkotandó jogszabály között nem lenne meg az összhang, ezért a kérdés a választópolgári egyértelműség követelményének sem felel meg.

Kérdezi a tagtársakat, kíván-e valaki hozzászólni a tervezethez? Megadja a szót dr. Avarkeszi Dezsőnek.

Dr. Avarkeszi Dezső NVB tag: Meggyőződése, hogy az utóbbi évek egyik legfontosabb ügye van a Bizottság előtt az első kettőként tárgyalt kezdeményezésben, nem kisebbítve például az oktatás vagy a környezetvédelem kérdéseinek jelentőségét. Nem ért egyet elnök úrral, mert álláspontja szerint ebben az esetben az élet, a halál, az emberi méltóság kérdésköréről van szó. Lényegesnek tartja az Alkotmánybíróság azon megállapítását, amit a tervezet is idéz, hogy a gyógyíthatatlan betegek önrendelkezési jogának érvényesülése tekintetében a még alkotmányos és már alkotmányellenes szabályozás közötti határvonal nem egyszer és mindenkorra adott, az ismeretek szintje, az intézmények állapota, fejlettsége vagy fejletlensége, valamint egy sor további tényező befolyással lehet a kérdés alkotmányosságának megítélésére. Idézi a tervezetet, mely hivatkozik arra, hogy a korszerű jogrend, így a magyar jog sem tilalmazza az öngyilkosságot, csak az ahhoz nyújtott segítséget bünteti. Ezzel nem ért egyet, elmondja, hogy az igazán korszerű jogrendszerekben nem mindenhol büntetik az öngyilkossághoz nyújtott segítséget, ebből a szempontból a magyar jogrend nem tartozik a korszerű jogrendszerek közé. Fontosnak tartja megemlíteni a magyar és a német alkotmánybíróság álláspontja közötti különbséget, mert míg a magyar törvények szerint az emberi élethez és az emberi méltósághoz való jog elválaszthatatlan egységet alkot, oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, addig a német álláspont szerint elsőbbsége van az emberi méltóságnak.

Dr. Sasvári Róbert elnök: dr. Sárhegyi Zoltánnak adja meg a szót.

Dr. Sárhegyi Zoltán NVB tag: Támogatja a tervezetet. Álláspontja szerint három kérdéskör körül kristályosodik ki a problematika lényege, amely egyrészt alkotmányjogi elemeket, másfelől olyan elemeket hordoz magában, ami miatt a tervezet támogatható, illeszkedik abba a koordináta-rendszerbe, melynek figyelembevételével egy-egy népszavazási kezdeményezést a Bizottságnak el kell bírálnia, hiszen abban kell döntenünk, hogy a kérdés alkalmas-e arra, hogy népszavazás legyen belőle. Álláspontja szerint első helyen egy feloldhatatlan alapjogi kollíziót eredményezne, ha a normavilágosság követelményét kielégítő garanciákkal körbezárt orvosszakmai eljárás, feltételrendszer kidolgozása, vagy annak elmaradása is olyan alkotmányjogi problémához vezetne, mely egyrészt az élethez való jog, másrészt az egyéni önrendelkezés, emberi méltósághoz való jog összeütközését jelentené. Másodsorban fontosnak tartja kiemelni, amit elnök úr is tisztázott a felvezetésben, hogy a kérdések valójában büntetőjogi kategóriákról szólnak és a büntetőjog rendszerét illetően az Alkotmánybíróság által megfogalmazott koherencia követelménye is sérülne ebben a kontextusban, amit az Alkotmánybíróság két korábbi nagyon fontos döntése is alátámaszt.

Végül véleménye szerint a tárgyalt kérdések nem az emberi méltóság érvényesüléséről szólnak, hanem arról, hogy az állam életvédelmi kötelezettségének kell-e a háttérbe kerülni, illetve mi kerüljön előtérbe és ez olyanfajta értelmezési nehézséget okozna, mind a választópolgár, mind a jogalkotó számára, ami véleménye szerint föloldhatatlan. Ezért indokoltnak tartja az egyértelműség hiányára való hivatkozást is a tervezetben.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Csonka Krisztiánnak.

Dr. Csonka Krisztián NVB tag: Több okból sem ért egyet a tervezettel. Jogi szempontból vizsgálva utal a tervezet első részére, ahol az kinyilvánítja, hogy a kérdés a bűnsegély témakörében értelmezhető, tehát nem valósíthat meg olyan magatartást, ami tevőlegesen magát a halált idézi elő, majd a további részekben mégis az aktív eutanáziával kapcsolatos jogeseteket hozza példaként a tervezet, vagyis álláspontja szerint az indokolásban meghatározott érvek nem a kérdésre vonatkoznak. Ennek alátámasztására idéz a tervezetből, mely azt mondja: „az orvos által beadott szer”, azonban véleménye szerint a kérdés nem erről szól, hanem arról, hogy ha van olyan személy, aki az öngyilkosságban való közreműködést meg tudja valósítani önkéntes alapon, nem a beteg kérése alapján, akkor a büntethetőség legyen kizárva.

Másfelől fontosnak tartja, hogy a népszavazás elindíthatna egy széleskörű társadalmi vitát egy olyan kérdésben, melyben minden állampolgárnak lehet direkt vagy közvetett tapasztalása. Véleménye szerint mindenki el tudja dönteni, hogy mi az a szenvedés, fájdalomérzet, amit el tud viselni, ezért nem tartja elfogadhatónak a tervezet indokolását az egyértelműség hiányával kapcsolatban.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Litresits Andrásnak.

Dr. Litresits András NVB tag: Nem ért egyet sem a tervezettel, sem az azt támogató nyilatkozatokkal. Elmondja, hogy a kérdés a Btk. módosítására irányul, mégis a tervezet szerint az Alaptörvény módosítását kellene végrehajtani, ezért felteszi azt a költői kérdést, hogy a Btk. jelenleg milyen összhangban van az Alaptörvénnyel.

Rávilágít arra, hogy a kérdésben szerepel a „gyógyíthatatlan halálos betegségben szenvednek és állapotukban nem várható javulás”, vagyis álláspontja szerint ez nem egy feloldhatatlan kollízió, hiszen Beadványozó testvére, dr. Karsai Dániel gyógyíthatatlan, halálos betegségben szenved, tehát nincs mit feloldani. Véleménye szerint a tervezet önellentmondásban van, erőltetett, amikor jogállamiságra hivatkozik, vagy úgy hivatkozik egy strasbourgi eseti döntésre, hogy közben dr. Karsai Dániel ügye is folyamatban van a strasbourgi bíróságon, ezt szakmailag megalapozatlannak tartja. Nem ért egyet azzal sem, hogy a tervezet több helyen hivatkozik az emberi élet védelmére, de vajon emberi életnek nevezhető-e az az állapot, amikor valaki „szobanövény-funkcióval” bír? Hiányolja a tervezetből az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, mely kimondja, hogy mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. Véleménye szerint, ha valaki nem rendelkezik a testi és lelki egészséggel, ha ezt az állam nem tudja biztosítani számára - bár az állam feladata lenne- akkor az állam nem mondhatja ki, hogy neki védenie kell azt az elvileg emberi életet, amelynek a vége egy gyógyíthatatlan és halálos betegség. Álláspontja szerint éppen az sérti az emberi méltóságot, amikor arra kényszerítenek valakit, hogy ő szabad akaratából ne mondhassa, hogy segítséggel legyen vége az életének, amikor tudatában van annak, hogy az állapotában nem várható javulás és nem akar szenvedni. Hivatkozik a dr. Karsai Dániel jogi képviselője, dr. Stánicz Péter által elmondottakra, miszerint ügyfele és a hozzá hasonló betegek állapotukból kifolyólag a kezelést sem tudják visszautasítani, hiszen betegségükre nincs gyógymód.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Lehel Zoltánnak.

Dr. Lehel Zoltán elnökhelyettes: Egyetért a tervezettel, de javasolja annak kiegészítését és ezt a javaslatát az ülés előtt már megküldte a tagtársaknak írásban. Javaslatának lényege szerint, mindkét, Karsai Péter által előterjesztett kérdés a teljes cselekvőképességgel rendelkező személyek önrendelkezéséből indul ki, ugyanakkor a hatályos magyar jog különbséget tesz a cselekvőképesség vagy cselekvőképtelenség, a belátási képesség vagy annak hiánya, a cselekvőképes állapot vagy cselekvőképtelen állapot között. Álláspontja szerint egy eredményes népszavazás esetén, ahol az igének kerülnének többségbe, az egyébként cselekvőképtelen állapotban lévő, de még teljes cselekvőképességgel rendelkező személyek öngyilkosságához nyújtott segítség sem lenne büntethető, ami viszont sértené ezeknek a személyeknek az élethez való jogát. Konkrét példaként említi, hogy ha például olyan személyek, akik már cselekvőképességüket kizáró gondnokságot

eredményező bírósági eljárás hatálya alatt állnak és még ha egyértelmű is az ő cselekvőképtelenségük, mivel még nem teljesen cselekvőképtelenek, ezért az ő öngyilkosságukban segítséget nyújtó személyek büntethetősége a jövőben meghiúsulna, ami az érintett személyek élethez való jogának a sérelmével járna.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Másodszor megadja a szót dr. Avarkeszi Dezsőnek.

Dr. Avarkeszi Dezső NVB tag: Megerősíti, hogy nem ért egyet a tervezettel, abból a szempontból sem, hogy a tervezet szerint a kérdés nem felel meg az egyértelműség követelményének. Utal dr. Szabó László korábban a tagok részére írásban megküldött véleményére, mellyel teljes mértékben egyetért, ugyanis álláspontja szerint az elnök úr által is idézett „számukra elviselhetetlen mértékű fizikai vagy mentális szenvedést okozó” fordulat esetében nem áll fenn a választópolgári egyértelműség hiánya. Megemlíti, hogy ez az érvelés nemcsak az egyértelműségnél fordul elő, hanem a jogállamisággal kapcsolatban is, mely számára teljességgel elfogadhatatlan.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Lovas Andrásnak.

Dr. Lovas András NVB tag: Elmondja, hogy dr. Karsai Dániel személyes sorstragédiája minden jóérzésű embert megérint, ugyanakkor a Bizottságnak a jog alapján kell döntenie és ahogyan Beadványozó is elmondta, ez egy társadalmi vita, ahol az NVB-nek az a szerepe, hogy megvizsgálja, hogy korábban milyen alkotmányossági gyakorlat alakult ki Magyarországon az élethez való jog és az emberi méltósághoz való jog kapcsán, ha pedig ezt figyelembe veszik, akkor követniük kell az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlatát, amit dr. Sárhegyi Zoltán és a tervezet is részletesen bemutatott és elemzett. Visszautal a dr. Avarkeszi Dezső által elmondottakra, miszerint Magyarországon az Alaptörvényből következik az élethez való jog elsőbbsége, ezért azt gondolja, hogy a Bizottságnak az állam életvédelmi kötelezettségét, intézményvédelmi kötelezettségét figyelembe véve kell feloldaniuk az alapjogi kollíziót. Ezért támogatja a határozatot. Felhívja a figyelmet arra, hogy ha a Bizottság nem hitelesíti a kérdést és a döntést a Kúria is helybenhagyja, az Alkotmánybíróság még mindig dönthet másképp a dr. Avarkeszi Dezső által felhozott klauzula alapján, ezért valószínűnek tartja, hogy nem a Nemzeti Választási Bizottság mondja ki az utolsó szót ebben a kérdésben.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Réthelyi Zoltánnak.

Dr. Réthelyi Zoltán NVB tag: Egyetért dr. Avarkeszi Dezső tagtársával abban, hogy rendkívül meghatározó a benyújtott kérdés, azonban támogatja a határozat-tervezetben foglaltakat. Álláspontja szerint sok szempontból lehet vizsgálni az adott kérdéskört, de a Bizottságnak alapvetően jogi szempontból kell vizsgálnia a kezdeményezést. Visszautal az említett társadalmi vitára, melynek során felmerülhetnek erkölcsi, etikai, érzelmi, sőt, ahogyan dr. Litresits András fogalmazott,

filozófiai kérdések is az élet értelméről, az élet minőségéről. Egyetértve a határozat-tervezetben foglaltakkal, hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak arról kell döntenie, hogy az emberi élethez és az emberi méltósághoz való jog hogyan viszonyulnak egymáshoz, az egyikből származik az állam életvédelmi kötelezettsége, a másikkól az önrendelkezési jog, ami adott esetben, adott személy vonatkozásában a saját életéről való döntési jogosultságot is tartalmazza, azonban ez csak adott személy vonatkozásában áll fenn, más vonatkozásában nem. Elmondja, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozatában már döntött arról, hogy Magyarországon az élethez való jog primátusa érvényesül az emberi méltósághoz való joggal szemben. A kezdeményezésben szereplő jogalkotás során olyan törvényi tényállás keletkezne, ami szemben állna az Alaptörvényből folyó állami életvédelmi kötelezettséggel, amit az Alaptörvény módosításával lehetne feloldani, ami tiltott tárgykörbe tartozik.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Szabó Lászlónak.

Dr. Szabó László NVB tag: Reagál az elhangzott hozzászólásokra, egyetértve azzal, hogy a Bizottságnak olyan döntést kell hoznia, mely figyelembe veszi az Alaptörvény szabályait, hiszen bármennyire megérinti őt magát is a személyes háttere a kérdésnek, az esküjét nem hagyhatja figyelmen kívül. Megköszöni dr. Avarkeszi Dezsőnek, hogy utalt a tervezet azon részére, mely azt taglalja, mennyire szűk az a mezsgye, mely alapján az alaptörvény-ellenességet vizsgálják. Álláspontja szerint a kérdés a dekriminalizálásról szól, de bármely jogágot vizsgálja, a kérdéssel elérni kívánt cél nem illeszthető be alkotmányosan. Egyetért a határozati javaslattal az Alaptörvénybe ütközést illetően, azonban az egyértelműség próbáját véleménye szerint a kérdés kiállja, hiszen bár a „számukra elviselhetetlen mértékű fizikai vagy mentális szenvedést okozó” rész hordoz szubjektív tartalmat, azonban a kérdés nem ennek az eldöntésére irányul, nem az ezzel kapcsolatos véleményalkotást kívánja meg, így arra tesz javaslatot, hogy választópolgári egyértelműség hiányát állító rész kerüljön ki a tervezetből.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Litresits Andrásnak ügyrendi hozzászólásra.

Dr. Litresits András tag: Javasolja, hogy az Ügyrend alapján bővítsék a hozzászólás időkeretét.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri a tagokat, hogy dr. Litresits András javaslata szerint szavazzanak további 1 perc hozzászólás lehetőségének támogatásáról vagy elutasításáról.

A Bizottság 7. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 5 igen szavazattal, 7 nem szavazattal nem támogatta a hozzászólások időkeretének 1-1 perccel történő bővítését.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Először dr. Szabó László arra vonatkozó javaslatáról kéri a Bizottság döntését, amely a tervezetnek az egyértelműség hiányát taglaló, az indokolás V. részét képező részének az elhagyását szorgalmazza. Kérdezi a tagtársakat, kívánnak-e hozzászólni a javaslatához. Hozzászólás hiányában felteszi szavazásra, hogy a tervezetből kikerüljön az indokolás V. részében szereplő, az egyértelműség vizsgálatára irányuló szövegrész.

A Bizottság 8. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 6 igen szavazattal, 6 nem szavazattal, elnöki igen szavazattal elfogadta az indokolás V. részének a törlését a határozattervezetből.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Másodjára dr. Lehel Zoltán arra vonatkozó szövegszerű javaslatáról kéri a Bizottság döntését, amely az általa korábban megküldött és az ülésen összefoglalt tartalommal kívánja kiegészíteni a tervezet indokolását oly módon, hogy a javaslatban szereplő öt bekezdés a tervezet indokolásának jelenlegi [32] bekezdése elé kerülne. Ennek következtében a javaslat a módosított indokolás [32]-[36] bekezdéseiben jelenne meg, míg a korábbi [32] bekezdés [37] bekezdéssé számozódna át. Kérdezi a tagtársakat, kívánnak-e hozzászólni a javaslatához. Hozzászólás hiányában felteszi szavazásra dr. Lehel Zoltán által tett módosító javaslatot.

A Bizottság 9. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 7 igen szavazattal, 5 nem szavazattal támogatta, hogy dr. Lehel Zoltán módosító javaslata az ismertetett módon bekerüljön a tervezet indokolásába.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri a Bizottság tagjait, szavazzanak a módosított tervezetről.

Szavazás:

A Bizottság 8 igen szavazattal, 4 nem szavazattal a Karsai Péter magánszemély által benyújtott népszavazási kezdeményezés tárgyában az *„Akarja-e Ön, hogy az Országgyűlés úgy módosítsa a Büntető Törvénykönyv öngyilkosságban közreműködést bűncselekménnyé nyilvánító szabályát, hogy az ne vonatkozzon azon teljes cselekvőképességgel rendelkező személyeknek nyújtott segítségre, akik gyógyíthatatlan, számukra elviselhetetlen mértékű fizikai vagy mentális szenvedést okozó és emiatt az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen, halálos betegségben szenvednek és állapotukban nem várható javulás?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

[\(Nemzeti Választási Bizottság 3/2024. számú határozata\)](#)

2. Karsai Péter magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri az NVB titkárságának fősztályvezetőjét, ismertesse az ügy előzményeit.

Dr. Wiedemann János fősztályvezető: Ismerteti az ügy előzményeit.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Kérdezi Beadványozót, kíván-e élni az egyszeri szóbeli nyilatkozattétel jogával?

Karsai Péter beadványozó: Nem kíván élni a lehetőséggel.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Összefoglalja a döntési javaslatot, ennek során elmondja, hogy a tárgyalta tervezet indokolása megegyezik az előzőekben tárgyalta tervezet indokolásának Alaptörvény II. cikkének sérelmét állító részével, ugyanakkor a tárgyalta tervezetben az Alaptörvény B) cikkének sérelmét, illetve a választópolgári egyértelműség hiányát tartalmazó megállapítások nem szerepelnek. Kérdezi a tagtársakat, kívánnak-e hozzászólni a tervezetnek. Megadja a szót dr. Litresits Andrásnak.

Dr. Litresits András NVB tag: Álláspontja szerint a Bizottság súlyos szerepvábotba került az előző szavazásnál, nem ért egyet dr. Lovas András azon felvetésével, hogy a Bizottságnak kollíziót kellene elvégeznie, szerinte az NVB-nek nincs ilyen feladata, ez az Alkotmánybíróság jogköre és lehetősége. Kizárólag formai szempontból kíván rámutatni a tervezet azon részeire, amikor arra hivatkozik, hogy a kérdés sérti az Alaptörvény B) cikkét és az I. cikk (3) bekezdését, ami a szükségesség és arányosság teszt klauzulát foglalja magában. Elmondja, hogy az egészségügyi törvényben található az orvosi kezelés visszautasításának a joga, ezért véleménye szerint itt a formál logika szabályai szerint, a Bizottság azt mondja, hogy ez Alaptörvénnyel összhangban lévő helyzet. Szerinte a kérdés egyértelmű és nem sért konkrét alaptörvényi szabályt, valamint azt sem tartja filozófiai kérdésnek, hogy élet-e az, ha valaki gyógyíthatatlan betegségben szenved, Karsai Dániel családjának és sorstársainak ezek a szürke hétköznapjai, nem filozofálnak, hanem szenvednek. Felteszi a kérdést, hogy bár szerepel az Alaptörvény XX. cikkében, hogy mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, azonban, ha a mai orvostudomány nem tud segíteni valakin, akkor azért, mert az állam védi az emberi életet, úgy kell maradnia.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Sárhegyi Zoltánnak.

Dr. Sárhegyi Zoltán NVB tag: Reagálva az elhangzottakra, elmondja, hogy nem érzi szereptévesztésben magát. Ismételten hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak abban a koordináta-rendszerben kell meghoznia a döntéseit, amit a jogszabály számára előír és lehetővé tesz, mely rendszer teljesen egyértelmű a népszavazási

kezdeményezések elbírálásával kapcsolatban, vagyis van-e olyan kihatása a kérdésnek, amely alkotmánymódosítással járna, illetve feltétel a választópolgári, jogalkotói egyértelműség is. Számára teljesen egyértelmű, hogy itt egy alapjogi kollízió van jelen, amiből következik az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdése szerinti kizárt tárgykör.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Avarkeszi Dezsőnek.

Dr. Avarkeszi Dezső NVB tag: Nem ért egyet a tervezettel, bár pozitívumának tartja, hogy nem említi sem az egyértelműség, sem a jogbiztonság kérdését. A tiltott tárgykör témakörében azonban ugyanaz a véleménye, mint az előző kérdésnél, amit nem kíván megismételni. Megemlíti dr. Lehel Zoltán elnökhelyettes írásban a tagok részére korábban megküldött véleményét, amelyben a belátási képesség és a teljes cselekvőképesség értelmezési tartományának különbözőségére hívta fel a figyelmet, illetve amellyel – legnagyobb sajnálatára - kiegészült az előző határozat indokolása. Ezzel az érveléssel nem tud egyetérteni, mivel a magyar jogrend ma is lehetővé teszi az életmentő vagy életfenntartó ellátás visszautasítását. Idézi az idevonatkozó részt az egészségügyi törvényből, mely kimondja, hogy a beteg minden olyan ellátást, amelynek elmaradása esetén egészségi állapotában várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás következne be, csak közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban, illetve írásképtelensége esetén két tanú együttes jelenlétében utasíthat vissza. Ez a jog nem illeti meg a cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes beteget. Életmentő vagy életfenntartó ellátás visszautasítására egy háromtagú orvosi bizottság vizsgálatát követően van mód. Álláspontja szerint, ha a Bizottság úgy dönt, hogy a kérdés alkotmányellenes, akkor a magyar egészségügyi törvény is alkotmányellenes.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Lehel Zoltánnak.

Dr. Lehel Zoltán elnökhelyettes: Előterjeszti ehhez a határozati javaslatához is az első kérdésnél felhozott módosító javaslatát, majd reagál a dr. Avarkeszi Dezső által előadottakra. Álláspontja szerint jelenlegi formájában alulszabályozottnak látja a kérdést, ugyanakkor amennyiben a kérdés olyan kiegészítésekkel lenne megfogalmazva, amelyek legalább, de nem kizárólagosan tisztázzák, hogy mit értendő "teljes cselekvőképesség" alatt, valamint a jelenlegi egészségügyi törvény rendelkezéseihez hasonló orvosi grémium általi jóváhagyást is előírnának, akkor az ő érvrendszere szerint is átmehetne. Mindezek hiányában úgy véli, hogy a kérdés nem felel meg a normatív követelményeknek és csak Alaptörvény-módosítással lehetne népszavazásra vinni, ami kizárt tárgykörbe tartozik.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megadja a szót dr. Avarkeszi Dezsőnek.

Dr. Avarkeszi Dezső NVB tag: Reagálva elnökhelyettes úr hozzászólására elmondja, hogy számára megerősítést nyert, hogy jelenleg Magyarországon nem lehet népszavazást tartani, csak abban az esetben, ha azt a Kormány kezdeményezi vagy akarja, ugyanis, ha ennél részletesebben szólt volna a kérdés, akkor nem lett volna elég egyértelmű, mert túl sok részletből áll, ha pedig viszonylag szikár, akkor azért alkotmányellenes, mert nem fejtett ki mindent.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Nem lát további hozzászólásra jelentkezőt. Először dr. Lehel Zoltán arra vonatkozó szövegszerű javaslatáról kéri a Bizottság döntését, amely az általa korábban megküldött és az ülésen összefoglalt tartalommal kívánja kiegészíteni a most tárgyalt tervezet indokolását is oly módon, hogy a javaslatban szereplő öt bekezdés a tervezet indokolásának jelenlegi [28] bekezdése elé kerülne. Ennek következtében a javaslat a módosított indokolás [28]-[32] bekezdéseiben jelenne meg, míg a korábbi [28] bekezdés [33] bekezdéssé számozódna át. Kérdezi a tagtársakat, kívánnak-e hozzászólni a javaslatához. Hozzászólás hiányában felteszi szavazásra dr. Lehel Zoltán által tett módosító javaslatot.

A Bizottság 10. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 8 igen szavazattal, 4 nem szavazattal támogatta, hogy dr. Lehel Zoltán módosító javaslata az ismertetett módon bekerüljön a tervezet indokolásába.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Felkéri a Bizottság tagjait, szavazzanak a módosított tervezetről.

Szavazás:

A Bizottság 8 igen szavazattal, 4 nem szavazattal a Karsai Péter magánszemély által benyújtott népszavazási kezdeményezés tárgyában az *„Akarja-e Ön, hogy az Országgyűlés úgy módosítsa a Büntető Törvénykönyv öngyilkosságban közreműködést bűncselekménnyé nyilvánító szabályát, hogy az ne vonatkozzon azon teljes cselekvőképességgel rendelkező személyeknek nyújtott segítségre, akik fizikai állapotuk okán az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen, a javulás lehetősége nélküli helyzetben vannak?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja. [\(Nemzeti Választási Bizottság 4/2024. számú határozata\)](#)

3. LMP – Magyarország Zöld Pártja által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megállapítja, hogy dr. Sárhegyi Zoltán távozásával és dr. Fazekas Tamásnak ehhez a napirendi ponthoz való csatlakozásával a Bizottság 12 fővel továbbra is határozatképes. Felkéri az NVB titkárságának fősztályvezetőjét, ismertesse az ügy előzményeit.

Dr. Wiedemann János főosztályvezető: Ismerteti az ügy előzményeit.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Tájékoztatja a tagokat, hogy Szervező képviselője jelen van az ülésen és hozzá kíván szólni. Felkéri a tagtársakat, hogy szavazzanak a hozzászólás lehetőségének biztosításáról, vagy annak elutasításáról.

A Bizottság 11. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 10 igen szavazattal, 2 nem szavazattal támogatta, hogy Szervező képviselője 2 perc időtartamban szóbeli nyilatkozatot tehessen.

Csárdi Antal, Szervező képviselője: Elmondja, hogy ebben a kérdésben nem először van jelen a Bizottság előtt, valamint, hogy a kiemelt beruházások az elmúlt évek gyakorlata alapján súlyosan korlátozták az érintett lakosságnak az információhoz való hozzáférését, az átláthatóság teljes hiányát eredményezték és számos szabály alól felmentést kaptak. Elmondja továbbá, hogy ezeknek a kiemelt beruházásoknak az esetek többségében nem kellett vizsgálniuk a környezeti hatásokat és egyéb következményeket, ezért álláspontja szerint egy népszavazás egyértelmű képet tudna adni arról, hogy Magyarország állampolgárai akarnak-e ilyen kivételes helyzetbe hozni bármilyen beruházást. Utal arra, hogy a témában benyújtott legutóbbi népszavazási kérdésüket a Kúria jóváhagyta, gyakorlatilag a mostani kérdés ugyanúgy szól, értelemszerűen aktualizálva. Kéri a Bizottságot, hogy támogassa a népszavazás megtartását, hogy a magyar társadalom közvetlenül dönthessen a kérdéstről.

Dr. Sasvári Róbert elnök: Összefoglalja a döntési javaslatot. Kérdezi a tagtársakat, kívánnak-e hozzászólni a tervezethez. Hozzászólás hiányában szavazásra teszi fel a tervezetet.

Szavazás:

A Bizottság 12 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az LMP – Magyarország Zöld Pártja által benyújtott népszavazási kezdeményezés tárgyában az *„Egyetért-e Ön azzal, hogy az Országgyűlés helyezze hatályon kívül a magyar építészettről szóló 2023. évi C. törvénynek a kiemelt beruházásokra vonatkozó szabályokat megállapító 42. alcímét?”* népszavazásra javasolt kérdést hitelesíti.

[\(Nemzeti Választási Bizottság 5/2024. számú határozata\)](#)

Dr. Sasvári Róbert elnök: Megköszöni a tagtársaknak az ülésen való részvételt és munkát. A napirendet a Bizottság feldolgozta, az ülést bezárja.

k.m.f.

Dr. Sasvári Róbert
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke